

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illet
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy órára ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 209. szám.

Péntek, szeptember 14.

A városi költségvetés.

II.

Nagybecskerek, 1906. szept. 14.

(X) Arról elmélkedvén, miképen lehetne az idén ismét 5%-kal felszökött pótdadót apasztani, tegnapi cikkünkben első sorban a városi tisztikar létszámának csökkentését ajánlottuk. Nem tettük ezt ok nélkül. Hogy folyton új és új állásokat kreáltak a városnál, ezt azzal indokolták az utolsó 10 évben, hogy a Muzslya adminisztrációja újabb munkaeörök foglalkoztatását követeli. Különösen a rendőri létszám körül hallottuk ezeket. Ámde a Muzslya elszakadt Nagybecskerektől s a költségvetésben egy szót sem találunk arra nézve, hogy a létszámot apasztani kellene, hanem ellenkezőleg, míg 1905-ben a rendőrség járandósága kitétt 23.600 koronát, addig 1907-re 27.100 koronát javasol a tanács. Vajjon miért? Talán csak nem azért, kell több rendőr, mert most már a csendőrök vigyáznak a városra?

Hasonlóképpen állunk a tisztikarral is. Már tegnap említettük, hogy tulsoknak tartjuk azt a 9 irnokot és 12 díjnokot, ki a városnál alkalmazva van. Mert 21 tisztviselő kell ugyanarra a munkára egy 24 ezer lakossal bíró városnál, amit egész Torontálvármegyében (600 ezer lélek) 61 irnok és 31 díjnok lát el. Vagy ki ne ismerné azt a rengeteg munkát, mely a nagybecskereki pénzügyigazgatásnál van s ott mégis elegendő 27 díjnok. (Irnok nincs.) De lehet, hogy más állások is feleslegesek. Mindezekről természetesen pontosan kellene meggyőződni. Hogy ez megtörténhessenek, javasoljuk, hogy a pénzügyi bizottság győződjék meg beható vizsgálat alapján az egyes tisztviselők működési köréről, valamint az elintéztett ügydarabokról s tegyen a legközelebbi közgyűlésnek véleményes jelentést, melynek alapján azután néhány állást be lehet szüntetni olyanfor-

mán, hogy azok a legközelebbi tisztújítás alkalmával többé be ne töltsenek.

Amellett új jövedelmi forrásokat is lehetne teremteni. Meggyőződésünk szerint a vízvezeték, feltéve, hogy nem építik tuldrágán, az volna. Vannak azonban kisebb jövedelmi források is, melyeket a város eddig kiaknázatlanul hagyott. Ime néhány példa: Nem visszas do'og az, hogy a város éveken keresztül megadóztatta a nálunk kulturmissziót teljesítő magyar színészetet, az azonban sohasem jutott eszébe a vezető köröknek, hogy díjakat kellene szedni a cirkusztól, orfeumtól vagy vásári komédiásoktól. Barnum és Bailly, Buffalo Bill ezeket vittek el Nagybecskerekről, a kisebb cirkuszok és a zengerajok is igen jó üzletet csinálnak, de a város pénztárának mi haszna sincs belőle. Szabályrendeletet kellene tehát alkotni, mely a belépő díj s a helyek számához arányítva megadóztatná az összes produkciókat, kivéve a színészetet s a magasabb nivóju hangversenyeket (amelyek nem folynak le terített asztalok mellett). Az erre való felügyelet a városi színügyi bizottságra volna bízandó.

Teljesen kiaknázatlan nálunk a plakátügy is. Ha jól emlékszünk, régebben Mencer Lipót városi képviselő tett ez irányban indítványt, törölni azonban nem történt semmi. Ma úgy áll a dolog, hogy a plakátokat ráragasztják akárkinek a házára, akár megengedi, akár nem.

Nos hát esztétikai tekintetek is emellett szólnak, hogy ez az állapot megszűnjön. Állítsunk fel a város különböző részein falragaszállványokat, melyekre a hirdetések, bizonyos díj lefizetése mellett, mely a városi pénztárt illeti, a plakátjaikat alkalmazzák. A legtöbb helyen a privátspekuláció igen jó üzletet csinál, miért ne gyarapítsa ez a néhány száz, sőt idővel talán ezer korona, a város jövedelmét.

Ezeket tartottuk szükségesnek a vá-

rosi költségvetés tárgyalása előtt elmondani. Ha a képviselőtestület oly komolyan foglalkozik majd a költségvetéssel, mint egy-egy válaszlással, akkor nem lesz több oka a pótdadó folytonos emelkedéséről panaszkodni.

Kultura és közgazdaság.

Nagybecskerek, szeptember 14.

Ma tartotta Jankó Ágoston alispán elnöklote alatt a megyei közgyűlés által választott előkészítő bizottság ülését a létesítendő vármegyei közművelődési és közgazdasági alapok életrohozatala tárgyában, az alispáni kisteremben.

Jelen voltak Jankó Ágoston alispán elnöklote alatt: Rónay Jenő, Botka Béla, dr. Vincze-hidy Ernő, Tury Mihály, Kiss Kálmán, dr. Vegh Lajos, dr. Brájjer Lajos, dr. Gyertyánffy László, Marton Andor, Kögl Béla, Szalay József, Mencer Lipót, Szilágyi Albert m. tb. főjegyző, mint előadó.

Jankó Ágost alispán előadja, hogy a Torontálmegyei Gazdasági Egylet a törvényhatósági bizottsághoz kérvényt nyújtott be, melyben fontosabb közgazdasági alkotásokat létesíthetése céljából évi segélyösszeget kér megszavazni.

Miután a vármegyének ezen célra megfelelő alapja nincsen, a törvényhatósági bizottság ezen kérdésnek, kapcsolatosan egy közművelődési alap létesítésével való megbeszélésére és javaslat-terítésre ezen bizottságot választotta meg.

Üdvözlö a bizottságot és az értekezletet megnyitja.

Szilágyi Albert előadó részletesen ismerteti az ügyet és bemutatja az általa készített tervezetet, amely szerint 1/2% pótdadó kivételével egy közművelődési és egy közgazdasági alap létesíttetnéközművelődési és közgazdasági célokra, ez utóbbiból nyerhetne szubvenციót a kérelmező egylet. Beható eszmecsere után, melyben a megjelent bizottsági tagok majdnem valamennyien részt vettek, a törvényhatósági bizottság elé a következő javaslatot terjeszti a bizottság:

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy 1/2% pótdadót vet ki 50 évre; az évente

A „TORONTÁL“ tárcája.

A bűnös.

... Ismét fűsikeltő láma hallatszik, majd harsány dalolás. A tömeg ismét megmozdul és aztán összeütközés támad. Az avenue Victorian nagy csapat rendőr támad az egyik csoportra. A nép elveszti összetartó erejét és enged a tul-erőnek. Az egység megkezdí uralmát s a szolidaritás megbomlik. Zűrzavar támad, menekülnek. Az egyik csoport a házakhoz szorul és veszekedni kezd a rendőrökkel. Az ütések zaja oly egyhangu, mintha egy halom ruhát verdesnének, porolnának. Közben-közben jajgatás, káromkodás hallik.

A véletlen uralkodik itt is. Egy hatalmas természetű rendőr a menekülők után ered, mintha óriási medve üldöznék őket. A többi rendőr gyenge vagy lassu menésű emberekre veti magát. Körülfogják nagy testökkel a tettenért népséget és kaján örömmel ütik, marcangolják őket. A megtámadottak fojtott kiáltása, mintha rombadólt épületek alól hallatszanék.

Gilbert szerencsésen kitért a csapások alól, midőn hirtelen hangos javjeszékülés ütötte meg a fülét. Vagy hisz lépésnyire tőle valóságos csatát vívtak a rendőrök. Ököcsapásokat mértek az ellenfél arcába. Furkósbottokkal sújtották agyföbe az ide-oda ugrádozó embereket. Egy embernek felhasították az orrát, a szerencsétlen elrohant vérző sebével. Egy másiknak leszakították az inggallérját, a szeme csupa kék daganat volt. Ugy fűvöltött, mint egy eb és elmenekült. Egy harmadik, végigsietett a fal mentén, de három rendőr utólrta és a földre terítette. A szegény, vézna emberke könnyörögve szólt:

— Nem tehetek róla... Csak kíváncsiságból vegyültem közéjük... Ott dolgozom a másik sarkon. Kérem, uraim...

Gilbert tudta, hogy hiába két védelmére a szegény áldozatnak. Meg aztán kötelessége, hogy a saját személyében megvédi a családja léteit. De hát a pillanatnyi ösztöne nem hagyta nyugodni, nem törődött a biztonságával és odalépett a rendőrökhöz.

— Ugyan, hagyják kérem, hisz nem bánt az senkit. — mondta udvariasan.

— De majd téged megtanítalak emberségre, nyomorult kutya... — ordította az egyik hatalmas természetű rendőr.

Óriási ölével Gilbertre sújtott, aki ösztönszerűleg védekezett.

— Segítség! — kiáltotta a rendőr.

Aztán még egyszer Gilbertre sújtott. Az ács-mester szintén tübbe jött és védekezése közben a támadó megintorodott. Ekkor azonban előrohant néhány rendőr és csuf szikok közt, ökölcsepásokkal sújtották a fejét, ahol csak érték.

— De kérem, hisz nem csináltam semmit, szólt szeliden az ács.

— U-ugy, nem csináltál semmit, — gonyolódott a támadó rendőr és ismét az arcába vágott.

— Nem csináltál semmit! Ne te, ne! Hatóság elleni erőszak! Majd három hónapra a hüvösre teszünk, a'ávaló gazfickó. Talán nem tetszik? Nesze, kaphatsz még!

Gilbert megadta magát. Azt már ugyis tudta, hogy a rendőrségnél mindjárt lefogják az embert. Meg aztán az a kicsi ember, vérző sebével, akit meg akart meenteni, ugyis fogságba kerül.

Az ács nehézkesen követte a két rendőrt, köztük volt a támadója is. A csata véget ért, a rendőrök felhagytak a verekedéssel. Gilbert félre-

tette a büszkeségét és a családja érdekében így szólt:

— Rendőr ur, kérem, nekem feleségem és gyermekem van. Hiszen tudja, hogy nem vétettem semmit. Erresszen baza!

A bikanyaku rendőr gonyosan mosolygott. — Persze, hogy tudom, hogy mit tettél. No ne félj, a menyországba úgy se jutsz érte.

— De hisz tudja, hogy nem vétettem semmit, — mondta Gilbert reszkette a dühtől. — Semmit, az ám! Csak kezet emeltem rám. Hja! barátocskám, ezért három havi börtön jár!

Az ácsnak szinte a vérében volt a rendőrség iránti bizalmatlanság, hanem azért mégis kétékedett a rendőr szavában. Pedig ez a kaland csak igazolta apjának ilyen forma leírásait. Éles fájdalom érzett a szíve táján.

— Nem venném a lelkekre azt a bűnt, amit ezzel előidéz! — kiáltotta kétségbeesve.

— Fogd be a szád! ordította a rendőr, akarata ellenére meghatva. — Megérdemlitek mindannyian a három hónapot, a vezetőket pedig az esztendő. Miért követtétek őket! Előre. Majd a kapitányságon beszélhetek!

Az őrszoba felé menet összéb szorultak a foglyok. Vagy ötvenen lehetek, majd mind büntelének. A társadalom gyáva és igazságtalan ítélteiket közt a leggyávább: a zavargások utáni tömegület. A bíró azt se tudja, mit csinál, átlagos ítéletet hoz. A rendőrök vagy tudatosan hazudnak, vagy tévednek.

Gilbert vagy két órát töltött a fogságban. A helyiség egészen tűrhető lett volna, de ily nagy tömeg számára rövid idő alatt tűrhetetlen tartózkodási helylyé vált. A rendőrök látták, hogy a tömeg nem tanult ellentállást, hát abbahagyták a verekedést. Csupán egy herku'esi természetű

befolyó pótadóból fele-fele részben két vármegyei alapot, u. m. közművelődési és közgazdasági alapot létesít, amely alapoknak a rendeltetése: vármegyei közművelődési és közgazdasági célok szolgálása. A két létesítendő alap évi jövedelmének 10—10%-a évente tőkésítendő, hogy a pótadóból két erőteljes alap álljon állandóan a jövőben rendelkezésre, amelynek jövedelme — a pótadó lejártá után is — képes legyen ezen nagy vármegye kulturális és közgazdasági kiadásait fedezni. A torontálmezei gazdasági egyesület azután ezen létesítendő közgazdasági alapról volna segíélyezhető.

Nagyfontosságú ezen javaslat, mert ennek elfogadása esetére kulturális és közgazdasági életünk fejlődése biztosítható.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken délig 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 15. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Október 7. Galambfőverseny.
Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Torontál vármegye törvényhatósága, mint már jeleztük, szeptember hó 15-én, holnap szombaton délelőtt 10 órakor az időközben összegyűlt ügyek tárgyalására rendkívüli közgyűlést tart.

— **A bíróság köréből.** A m. kir. igazságügy-miniszter dr. Gergics Károly pancsovai kir. törvényszéki albirót, a pancsovai kir. járásbíró-sághoz mint végleges székhelyére rendelte ki.

— **Tanácsülés.** A városi tanács ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a törökkanizsai m. kir. adóhivatalhoz Schwarz Kálmán törökkanizsai adóhivatali ellenőrt, adóhivatali pénztárnokká nevezte ki.

— **Iskolalátogatás.** Láng István kir. tanfelügyelő meglátogatta a helybeli állami polgári fiúiskola minden osztályát. Ez alkalommal intézkedett, hogy a tulinépes II. osztály két részre osztassék. A polgári iskolában tehát ezentúl két párhuzamos osztály lesz úgy az I., mint a II. osztályban. Örvendetes esemény a polgári iskolai tanulóknak évről-évre való folytonos szaporodása, mely már-már olyan arányokat ölt, hogy a díszes nagy épület ki kell bővíteni, hogy az osztályok elhelyezhetők legyenek.

— **A közgazdasági bajok orvoslása.** Martin József zichyfalvai községi jegyző, törvényhatósági bizottsági tag, mint ismeretes, a közgazdasági bajok orvoslása tárgyában indítványt terjesztett a

törvényhatósági bizottság elé. Az indítványt, melyet egész terjedelmében ismertettünk már lapunkban, tegnap tárgyalta az állandó választmány. A választmány az indítványt élénk tetszéssel fogadta s elhatározta, hogy a közgyűlés elé javaslatot terjeszt, hogy adja ki az indítványt a közgazdasági bizottságnak azzal, hogy tegyen konkrét javaslatot.

— **Csanádmegye és a nagyszentmiklósi járás.** Makóiról írják: Csanádmegye és Makó város illetékes tényezőit már hosszabb idő óta foglalkoztatja az a terv, hogy a régi Csanádmegyét legalább megközelítőleg kiegészítetik s e célból Torontálmezei nagyszentmiklósi járásának Csanádmegyéhez leendő átcsoportolását fogják szorgalmazni. Csanádmegye törvényhatósága azonban legutóbbi közgyűlésén az átcsoportolás dolgában akképp határozott, hogy még most nem látja az időt elérkezettnek ily irányú akció megindításának, hanem fentartja ezt későbbre. Makó város tegnapi közgyűlése tárgyalván ezt a határozatot, élénk vita után kimondta, hogy sokkal fontosabbnak tartja a vármegye minél előbbi kiegészítésének kérdését, sem hogy leengedné tenni a napirendről. Ez okból aztán utasítást adott a Dózsa Sámuel dr. megyei tiszti főügyész elnökletével már régebben kiküldött bizottságnak, hogy a szükséges adatokat minél előbb szerezzék meg s már a jövő közgyűlésre javaslatot terjeszzen elő, hogy milyen módon indítsák meg az eljárást a nagyszentmiklósi járás átcsoportolása érdekében.

— **Népkönyvtárak a torontáli községeknek.** Ismeretes, hogy a Torontál vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület lépéseket tett az iránt, hogy vármegyénk községei számára a közművelődés fejlesztésére népkönyvtárakat szerezzen. Ez a szép akciója eredménytelenné is járt s a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület lelkes közreműködésével eddig hatvan nyolc község számára szerzett népkönyvtárt. Mint ugyanis értesülünk, a Tmke. közbenjárására a földmívelési miniszter egyelőre Almás, Antalfalva, Basahid, Béga-szentgyörgy, Bobda, Bóka, Bótos, Cernya, Dolova, Egres, Egyházaskér, Feketető, Fény, Ferdinándfalva, Franzfeld, Gyér, Györgyháza, Homolc, Horvát-Kécsa, Istvánvölgy, Jánosföld, Jarkovác, Jazova, Karlova, Kissteremia, Kisvizesda, Klárafalva, Klári, Lajosfalva, Lukácsfalva, Macedónia, Melence, Nagygáj, Nagyjécsa, Nagymargitta, Nagyősz, Nagyteremia, Nákófalva, Németcsernye, Németnagyszentmiklós, Obsessenyő, Óléc, Öregfalva, Partos, Perjámos, Pészak, Révaujfalu, Románecska, Rudna, Sándorfalva, Surján, Szaná, Száresa, Szécsényfalva, Szerbkeresztur, Szerbittebe, Tamásfalva, Tiszahegyes, Tógyér, Tolvádia, Torontáljózseffalva, Torontálsziget, Torontálvásárhely, Tótaradac, Ujfalu, Ujjécs, Valkány és Zichyfalva községeknek egy-egy gazdag könyvtárt és könyvszekrényt beszerzésére egyenkint 20—20 korona összeget adományozott. A vármegye többi községei, továbbá egyes gazdakörök és egyesületek kérvényei, akik szintén kértek nép-

könyvtárt, még tárgyalás alatt vannak, de legközelebb sikeres elintézésre nyerne. A már adományozott könyvtárakat a felsorolt községek a megfelelő formalitások elintézése után rövid idő alatt kézhez kapják.

Hogy a könyvtáraknak milyen jelentőségük van a közművelődésre, azt fölsőleges bővebben fejtegetni s itt csak örömmel regisztráljuk ezt a hirt, amely nagy lépést jelent a vármegye kulturális életében. A községek egyaránt hálásak lehetnek úgy a Torontál vármegyei Közművelődési Egyesületnek, mint a Dmke-nek, amelyek közreműködésükkel és fáradozásaikkal a vármegye községeit a népkönyvtárak fontos kulturális intézményéhez juttatták, nemkülönben köszönettel lehetnek a földmívelési miniszternek a népkönyvtárak adományozásáért.

— **A nagyklindai Rákóczi-szobor.** Nagyklindán az ottani főgimnázium udvarán Rákóczi-szobrot akarnak emelni. A szobor bizottság adományért fordult Torontál vármegyéhez s a vármegye állandó választmánya 100 kor. adományt javasol a közgyűlésnek.

— **Halálozás.** Mint a késő délutáni órákban részvétellel értesülünk, Tolveth Károly fogorvos, városunk érdemes polgára, hosszas szenvedés után ma délután meghalt.

— **A Dmke kötvényei.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület kérvényt intézett Torontál vármegyéhez, hogy jegyezzen több darabot most kibocsátandó kötvényből. Az állandó választmány tegnapi ülésén azt határozta, hogy a közgyűlésnek 5 darab 200 koronás Dmke-kötvény jegyzésére tesz javaslatot.

— **A váltóór halála.** Tegnapelőtt említettük, hogy Karlován Tompa Sándor váltóort a motoros vonat elgázolta és nyomban meg is halt. Az ügyben úgy a helybeli kir. törvényszék, a hová Bossán Károly karlovai jegyző az esetet bejelentette, mire a szegedi ügyvezetőség most vizsgálatot tartott. Tegnap délután a törvényszék részéről Benedek Jenő vizsgálóbíró, dr. Erdőgh Árpád kir. ügyész, dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly orvosok, míg a szegedi ügyvezetőség részéről Komjáthy Sándor főellenőr jelent meg a vizsgálat megejtése végett. A minden körülményre kiterjedő vizsgálat kiderítette, hogy Tompa Sándor váltóór csakis saját vigyázatlanságának áldozata, mert szabályellenesen nem a váltónál várta a vonatot, hanem az őrházban s midőn a vonatot közeledni látta, kirohant az őrházból s még ideje is lett volna szolgálati helyéhez jutni, de szerencsétlenségére egy talpfán mecsuszott s elesett s így érte utól a vonat, amely mintegy 10 lépésnyire vonszolta magával s végül át is ment rajta, úgy hogy a bal combját teljesen levágta a törzsről s a gerincoszlopot is összemorzsolta. A vonat természetesen rögtön megállott s segítségére rohantak Tompának, de ez sértülése után ajazzó nélkül rögtön meghalt. A szerencsétlent azonnal hazavitték, ahol semmit sem sejtő felesége elszerencsétlennédt férje láttára fájdalomában menten elájult s gyermekei is sirva borultak apjuk hült tetemeire. A vasúti szabályok értelmében Tompa Sándor hátrahagyottainak nyugdíj és nevelési járuléki fog járnai s három hónapig joguk van a hivatalos természetbeni lakásra. A szerencsétlenül járt váltóórról azt az érdekes dolgot közlik velünk, hogy Tompa Sándor váltóór egyenes le származottja Tompa Mihály híres költőnknek. Tompát tegnap este temették el és társai — váltóórok és pályaoók — egész serege kísérte örök nyugalomra.

— **A közigazgatási elítéltek és a bírósági fogházak.** A vármegye alispánja a következő rendelkezést intézte a közigazgatási hatóságokhoz:

A közigazgatási hatóságok által elítelt vagy letartóztatásba helyezett egyéneknek bírósági fogházakba befogadását szabályozó 1894 évi 2205. sz. I. M. rendelet 2 pontja értelmében ilyen elítéltek a kir. ügyészségek és kir. járásbírák felügyelete alatt álló fogházakba csakis az esetben fogadhatók be, ha az ítélet, illetőleg határozat jogerősségi záradékkal ellátott hivatalos kiadmányban a foganatosítás iránt intézett rövid megkereséssel hátrahagyva a letartóztatandó egyén átkísérésével egyidejűleg vagy az átkísérést megelőzőleg áttétetik a kir. ügyészséghez, illetve a kir. járásbíróhoz vezetőjéhez. Az ítélet vagy határozat utólagos átküldésének kilátásba helyezése a befogadásra alapul nem szolgálhat. A közigazgatási hatóságok által hozott ítéletek és határozatoknak a most említett célból készített kiadványaiban az indoklás közlése elhagyható s csupán a rendelkező rész pontos és alakszerű, számmal,

embert dugtak egy sötét lyukba, amiért két rendőrt a földhöz vágott. A szerencsétlen vérző arccal került elő, csupa rugás volt a teste és sirt tehetetlen dühében.

Gilbert elsőnek kerül kihallgatásra. A főkapitány kicsi, kővér ember volt. Az orcái úgy csillogtak, mint a vörösréz, a homlokán verejtékcseppek fényltek. Apró dísznő-szeme volt s folyton lélekzetnehézséggel küzdött. Hatalmas zsölyéjében fekve fogadta Gilbertet s minden szavánál úgy megrepedt a teste, mint a kocsnya.

— **Hatóság elleni erőszak? Ugy-e? Szitkok, ütlegek?**

— Kapitány ur, — mondta az écs visszafojtott indulattal, — én nem erőszakoskodtam s nem bántottam senkit. Védekeztem egy öklő-csapás ellen, amely majd összezsúzta a képemet. Ha verekedni akartam volna, akkor a rendőr ur most nem állna itt, ismerem az izmaimat, megölttem volna. Ismételtén mondom, én nem vertem meg senkit.

— Mind azt mondják, — zihált a kapitány. — Esküszöm, hogy nem bántottam senkit! — kiáltotta fokozott erővel Gilbert. — Csak annyit mondtam a rendőröknek, akik egy vézna emberkét ütlegeltek: — Ugyan hagyják kérem, hisz nem bánt az senkit. — Erre megrohant egy rendőr s azt ordította, nyomorult kutya. Eiháritottam a csapásait, ekkor rámrohantak a többiek. Így áll a dolog, kapitány ur, esküszöm, hogy a való igazat mondtam.

A kapitány alapján véve nem volt rossz ember. Ha kereskedősegéd vagy munkás lett volna, sohasé lett volna kegyetlen, de jótett nem igen követett volna el. De hát így?

Van-e súlyosabb foglalkozás a rendőrkapitány hatáskörénél?

Örült hagyományok, makacs törvénycikkelyek, kaján, hazug környezet, kollá egyéb ahoz, hogy egy ember hiteltelenné, igazságtalanná váljék?

A kapitány csupán hitetlen nembánomsággal volt teli. Gilbert hangja olyan hatással volt erre a hájómegre, mintha egy apró követ tőba vetnek. A rendőrt tanunak hívta.

Ha amaz vissza is akarta volna vonni a gyanúsítást, most már ugyis késő lett volna. Belekerült a hamis tanuskodás utvesztőjébe s most már csak a vakmerősége menthette meg. A hatalmas fió hivatásos ügyességgel mozgott ezen a téren.

— Tehát a vádlott tagad, — jegyezte meg a kapitány.

A rendőr vállat vont.
— Ugy rám vágott, hogy hátrátanorodtam
— De hiszen védekeztem a maga csapása ellen! — kiáltotta kétségbeesve Gilbert. — Hiszen ugy lesujtott rám az öklével, mint a kalapácssal!

— Hazugság! — felelte a rendőr.
— Oh nem, nem én hazudtam, — mondta fájdalmasan Gilbert. — Inkább meghalnék, sem hogy valakit úgy tönkregyek, mint maga engem.

— Elég a beszédből — szakította félbe Gilbertet a kapitány. — Ha egy ember magát hallja, hát azt hiszi, hogy ártatlan. Majd a tárgyalásnál tovább beszélünk. Mehet!

Ez volt az écs eddigi életének legborzasztóbb pillanata. Amikor elvezették, égő könnyek potyogtak a szeméből. Olyan ember sirt most, aki eddig sohasem sirt.

J. H. Rosny.

kelettel, hivatalos pecséttel és aláírással ellátott közlése kívánatik meg. Minthogy a közigazgatási hatóságok részéről e célból történő megkeresések a gyakorlatban nem mindig felelnek meg az előírt követelményeknek, a befogadásra vonatkozó szabályok pontos betartása pedig a bírósági fogházak vezetőire nagy felelősséget ró, sőt a szabályellenes befogadás a btkv. 196. § a értelmében büntetendő cselekményt is képezhet, szükséges, hogy a kihágási ügyekben eljáró hatóságok a fent hivatkozott rendelet intézkedéseit szem előtt tartva, — azok szoros betartását a surlódások és fennakadások elkerülése végett el ne mulasszák. Szigorúan utasítom tehát címet, hogy a miniszteri rendelet határozmányaira való tekintettel járjanak el, — mert a befogadás iránti megkereséseknek a kir. ügyészség és a kir. járásbírák csak az esetben tehetnek eleget, ha a rendeletben megszabott feltételek a megkereső hatóságok részéről betartatnak.

A nagyszőlők útja. Nagyszőlők községe Róth János kérelmére egy dűlöt felhagyott. A határozatot Budingék megfélembrezték, állítván, hogy a község egy utterületet elajándékozott. Az állandó választmány ma foglalkozott ez ügygel s Rónay Jenő indítványára kimondta, hogy a közigyűlésnek a határozat jóváhagyását ajánlja.

Meteor szeptemberről. Meteor legujabban érkezett jelentése szerint szeptember hó hátralevő csomópontjai 14., 16., 18., 21., 22., 24., 25., 28. és 30-ra esnek, amelyek nagy változatosságot jeleznek, különösen a 22., 28. és 30-ikiak erős hatásúak, csapadékos jelleggel, amelyeknek hűvös mivoltát a még fel nem oslott gázburkok befolyásolhatja.

Lakások színészek részére. Leövey József, a Polgár-szintársulat titkára felkéri mindazokat, akiknek a folyó hó 29-én Nagybecskerekre érkező színészek számára megfelelő butorított szobák vannak, hogy ezt nála „Magyar Király” szállóbeli lakásán jelentésk be.

Agyonlőtt vadász. Margitfalva községben rettegett hirben állott Dumitru Miklós vadász. Már évek óta grasszált a tiltott területeken és tekintélyes károkat okozott a vadban. A község határában tegnap délután állott halántékkal halva találták Dumitru. A temesvári királyi ügyészség elrendelte a vizsgálatot, amelynek vezetésével a rékási járásbírósgot bízta meg. Nagyon valószínű, hogy ismét vadászaton érték és menekülni akarva, egy jól irányzott lövés leterítette.

Sport.

X A galamblövő-verseny Nagybecskerekén. A nagybecskereki galamb- és céllövő-egyesület tegnap délután dr. Magyar Károly elnöklésével gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy október 7-én Nagybecskerekén nagyszabású galamblövő-versenyt rendeznek. Azonkívül átiratot fog az egyesület a honvédelmi miniszterhez intézni, amelyben a kincstári kiserdő mellett levő katonai lövődének az egyesület számára céllövészeti célokra vasár- és ünnepnapokra való átengedését kérelmezi. Az egylet továbbá megkeresi a városi tanácsot, hogy a régi „Schützen-Verein”-ről fenmaradt összeget (körülbelül 2000 koronát), amely most a városnál van letétbe helyezve, engedje át a galamblövő egyesületnek. Az egyesület végül elhatározta, hogy az ifjúságnak a katonai fegyverekkel való bánásmódnak elsajátítása céljából Manlicher-fegyvereket szerez be és ezekkel szakzerű gyakorlatban részesíti a fiatalokat.

TÁVIRATOK.

A király prágai útja.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A prágai városi tanács küldöttsége tegnap dr. Stych alpolgármester vezetésével báró Beck miniszterelnöknél tisztelgett, aki ez alkalommal megerősítette, hogy a király legközelebb hosszabb tartózkodásra Prágába utazik. Az a hír, mintha ő felsége prágai útját elhalasztotta volna, alaptalan.

A dalmáciai hadgyakorlatok.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Raguzából sürgönyzik: Ferenc Ferdinánd főherceg a vezérkari főnökkel tegnap este odaérkezett. A város ez alkalommal fekete-sárga és horvát lobogókkal volt feldiszitve. Ugy a tengeri,

mint a szárazföldi gyakorlatok a borus, esős időjárás következtében sokat veszítenek érdekességükből. Attól tartanak, hogy a beállott szélsőséget hosszantartó esőzések fogják követni.

Minisztertanács.

Budapest, szeptember 14. (A „Torontál” eredeti táv.) A miniszterelnöki palotában ma délután 3 órakor minisztertanács volt, amelyen a folyóügyekkel s az aktuális politikai kérdésekkel foglalkoztak.

Goluchovszky és a magyar diplomaták.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, ottani politikai körökben élénk feltűnést kelt Goluchovszky gróf külügyminiszternek az az elhatározása, hogy Amerikába és Japánba az ottani követségekhez csak magyar diplomatákat fog kiküldeni. A bécsi politikai körök Goluchovszkynak ezt az elhatározását azzal magyarázzák, hogy a külügyminiszter a delegációk előtt kedveskedni akar a magyaroknak.

A Fejérváry-kormány tisztviselői.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti táv.) A Fejérváry-kormány idejében kinevezett tisztviselők ma értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy kártérítési igényeiket polgári peresuton érvényesítik Fejérváry Géza báró volt miniszterelnök ellen. Ezt az elhatározásukat Wekerle Sándor miniszterelnöknek a parlamentben tett ama kijelentésére alapítják, amely szerint Fejérváry a volt tisztviselők kártalanítására megfelelő pénzzel rendelkezik.

Achim András mandátuma.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. távirata.) A kuria ma kezdte el tárgyalni Achim András békésesabai képviselő elleni petíciót, amelyet a kisebbségben maradt függetlenségi párt adott be ellene. A petíció terrorizmussal és féktelen izgatással vádolja az Achim-pártot s ez alapon kéri a választás megsemmisítését. A tárgyalás folyik.

A bécs—pozsonyi vasut.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a bécs—pozsonyi vasutat, mely annak idején olyan nagy port vert föl a magyar parlamentben, az osztrák határon elkezdtek építeni. Bécsben azt hiszik, hogy a vasut ügyét a magyar parlament az őszszel elintézi, amikor nyomban hozzáfognak a vonat magyar részének építéséhez is

Az olasz parlament dűledezik.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából sürgönyzik, az olasz parlament épületének falain veszedelmes repedések támadtak, úgy hogy attól tartanak, hogy a parlament egy része minden pillanatban bedőlhet. A hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket tette meg.

Ujabb földrengés Valparaisóban.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Valparaisóból sürgönyzik, ott tegnap este egymásután ujabb három erős földrengésszerű lökést éreztek. A megrémült lakosság a szabadba menekült.

Az orosz események.

Budapest, szeptember 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik, hogy Siedlce-ben a nyugalom teljesen helyreállt.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Varsóból sürgönyzik, hogy ott a tegnapi nap folyamán több rendbeli gyilkosság történt. Így két, eddig ismeretlen egyén, revolverlövésekkel leterítette Garus Adám vendéglőtulajdonost, este pedig Ogourtzow hadnagyot lötték agyon a vele lévő fiatal hölgyvel együtt. Késő este Jakovlew ezredes, a Praga nevű külvárosban esett áldozatul egy forradalmi revolverlövésnek. A tettesek mindhárom esetben elmenekültek.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról táviratoznak: A cár tegnap, csütörtökön este elhagyta Péterhofot s néhány napon át a finn vizeken fog tartózkodni.

Budapest, szept. 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Szentpétervárról táviratoznak, hogy a hatóság betöltötte a kadettpárt kongresszusának megtartását.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1906. szeptember 14.

A készárutüzlet hivatalos árjegyzése.

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	—	—	79	14.05	14.45
Pestvidéki	75	—	—	78	13.70	14.15
Bánsági	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	78	14.15	14.45
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonaneműek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	—
„	középmínőségű	11.75	11.90
„	takarmányaru I. r.	12.25	12.50
„	másodrendű	12.	12.25
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	12.30	13.70
„	középmínőségű	13.	13.30
Tengeri	belföldi új	11.75	11.90
„	román vagy bolgár	—	—
„	cinquntin	—	—
Repece	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.10
Buza (áprilisra 1907.)	14.80
Rozs (októberre)	12.06
Rozs (áprilisra 1907.)	12.64
Zab (októberre)	13.08
Zab (áprilisra 1907.)	13.34
Tengeri (októberre)	9.80

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1906. évi szeptember hó 14-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.20 korona
kétszeres	—	7.—
rozsa	—	6.—
árpa	—	5.—
zab	—	5.40
kukorica	—	5.80
uj	—	5.—
repece	—	14.—
széna I.	—	5.—
„ II.	—	4.50
szalma I.	—	4.—
„ II.	—	3.—
burgonya 1 kilogr.	—	—6
marhahús I. 1 kilogr.	—	1.44
„ II.	—	1.40
borjúhús	—	1.90
disznóhús	—	1.60
juhús	—	1.04
zsir	—	1.68

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
 Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibanárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 33 p.; este 7 óra 05 p.
 Bégaszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 45 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.
 Bégaszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

A felsőtorontáli ármentesítő és belvizeszabályozó-társulat igazgatójától.

6320. szám
ig. ex 1906.

Közgyűlési meghívó.

A társulati elnök ur Ö Méltósága folyó évi szeptember hó 27-ik napján d. e. 1/2 12 órára Nagykikindán, a városháza nagytermébe közgyűlést tűzött ki, — melyre van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előjáróságokat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előjáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előjáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítása céljából, a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Társulatunk főmérnökének töltésemelési javaslata.
2. Társulatunk főmérnökének javaslata a katrélval való védekezés tárgyában.
3. Az 1907. évi költségvetés.
4. A társulati elnök, alelnök és választmány 1907. évi január hó 1-től kezdődő hatálylyal leendő megválasztása.
5. A törökkanizsai mintaöntöző telepnek átadása tárgyában tett választmányi javaslat.
6. A Törökkanizsán állami segélylyel felállítani tervezett selyemfonógyár által szükségelt területnek átengedése.

Nagykikindán, 1906. évi szeptember hó 12-én.

Báró HAUSER KÁROLY s. k.,
Igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitását bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerint számított közrejárulási összegnek minden 200 koronája után egy-egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább kétszáz koronát tesz. A szavazat számításakor a félnél nagyobb törtrész egészen vétetik, a félnél kisebb törtrész pedig figyelmen kívül marad.

Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beküldése mellett szintén bejelentendő.

Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előjárósága gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek. A község előjáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határában kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétel sem tenne ki kétszáz koronát.

(869-1.1)

Használt

boroshordók

megvéteire kerestetnek.

(761-x 29)

Cím a kiadóhivatalban.

Naponta friss

csemegeszőlő

dr. Brájer Lajos szőlőjéből.

Egy kiló 16 krajcár.

Kapható Zápolya-utca I-ső sz. alatt
a házmesternél.

(845-x 7)

7674. sz. 1906.

869-3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Törökbecse községben elhalálozás folytán megüresedett községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzám f. évi október hó 5-ig nyujtsák be, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni. Az irnoki állás javadalmazása 720 korona évi fizetés.

Törökbecsén, 1906. évi szeptember hó 9-én.

Dr. Csávossy Ignác,
főszolgabíró,
tb. vm. főjegyző.

Baránda község előjárósága.

759. szám 1906.

868-1.1

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Baránda község határában fol. ó évi augusztus hó 28-án felfogott 1 darab, hátsó bal lábán kesely, homlokán néhány fehér szőrrel bíró 2 éves, fekete szőrű, 140 cm. magas s 70 koronára becsült kancacsikó, mint gazdátlan jószág, folyó évi szeptember hó 20-án délelőtt 9 órakor a helybeli község háznál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet érőnek készpénzért, esetleg becsáron alul is el fog adni.

Baránda község előjáróságától, 1906. évi szeptember hó 12-én.

Athanaczkovics,
s. jegyző.

Baics Zsiva,
bíró.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(853-x 4)

Két

butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715-x 47)

Kiváló csemegeszőlőt

kilóját 32 fillérért,

szemendriai és hamburgi muszkátot
vegyesen 50 fillérért,
kizárólag szagos hamburgi muszkátot
60 fillérért házhoz szállítok.

854-155

Poroszkay.

Hirdetések

felvétetnek a

„TORONTÁI” kiadóhivatalában.